

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Jižní Súdán jako nový stát na mapě Afriky

Milan Pohan

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

Jižní Súdán jako nový stát na mapě Afriky

Milan Pohan

Vedoucí práce:

PhDr. Linda Piknerová, Ph.D

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....

Poděkování

*Děkuji za cenné připomínky k bakalářské práci PhDr. Lindě Piknerové,
Ph.D.*

Obsah

1	ÚVOD	1
2	SUVERENITA A ZNAKY STÁTU	4
	2.1 Pojem suverenita	4
	2.2 Historický vývoj a koncept suverenity	5
	2.3 Suverenita optikou mezinárodního práva.....	7
	2.4 Znaký státu	8
3	HISTORIE SÚDÁNU.....	10
	3.1 Súdán mezi lety 1889 až 1956	10
	3.2 První občanská válka.....	14
	3.3 Druhá občanská válka	17
4	JIŽNÍ SÚDÁN JAKO NOVÝ STÁT A JEHO PROBLÉMY	22
	4.1 Přechnodné období a cesta k referendu.....	22
	4.2 Referendum	24
	4.3 Jižní Súdán a suverenita	26
	4.3.1 Vnější suverenita	26
	4.3.2 Státní zřízení	27
	4.3.3 Znaký státnosti.....	28
	4.4 Občanská válka	31
5	ROPA A VZTAHY S DALŠÍMI STÁTY	35

5.1 Ropa	35
5.2 Vztahy s vybranými zeměmi.....	39
5.2.1 Čína	39
5.2.2 Izrael.....	40
5.2.3 Keňa	41
6 ZÁVĚR	42
7 ZDROJE	46
8 RESUMÉ	52

1 ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá novým státem na mapě Afriky Jižním Súdánem. Jižní Súdán vyhlásil nezávislost 9. července 2011. Vyhlášení nezávislosti předcházelo referendum, ve kterém se 98 % obyvatel jižního Súdánu vyjádřilo pro odtržení od severního Súdánu. Půdu pro vznik nového státu připravila mírová dohoda z roku 2005, která ukončila občanskou válku mezi severem a jihem trvajícím od roku 1983. Její součástí byla i autonomie pro jižní Súdán na příštích šest let a příslib výše zmíněného referenda. Dne 9. 7. 2011 vznikl Jižní Súdán jako nejmladší stát na světě.

Cílem předkládané práce je analyzovat okolnosti vzniku Jižního Súdánu, pokusit se zodpovědět na otázku, zda je Jižní Súdán státem suverénním či nikoliv, a dále rozebrat důvody získání nezávislosti a nedávné konflikty na území Jižního Súdánu. Práce je případovou studií okolností vzniku a fungování Jižního Súdánu.

První část práce se bude zabývat teorií. Bude řešen vývoj konceptu suverenity a kritéria státnosti. Na počátku kapitoly bude definován pojem suverenity a také tři důležité znaky suverenity, kterými jsou autorita, nadvláda a teritorialita. Dále bude řečeno co je to suverenity vnější a vnitřní a čím se obě vyznačují. V kapitole také bude řešen historický vývoj konceptu suverenity. Budu se zabývat konceptem suverenity ve středověku, spory týkajícími se suverenity a ukončením těchto sporů Vestfálským mírem. Také zmíním teoretiky, kteří se suverenitou zabývali jako například J. Bodina, T. Hobbese, J. Locka, Montesqueieu nebo Rousseaua. Zmíněno bude i moderní pojetí dle Sorensena. V další části kapitoly se podívám na suverenitu optikou mezinárodního práva a určím si základní kritéria státnosti, kterými jsou území, obyvatelstvo a veřejná moc.

Druhá část ráce se zabývá historií Súdánu od roku 1889 až po rok 2005. Kapitola rozebírá hluboké kořeny sporů mezi severním a jižním Súdánem. Je zde nastíněna britsko-egyptská správa Súdánu a její dopady na severní a jižní část. V kapitole jsou zmíněny počátky súdánského nacionalistického hnutí a důvody získání nezávislosti. V neposlední řadě jsou rozebrány příčiny, které vedly k vypuknutí první občanské války, a důvody, které vedly jih k boji proti severu. Je nastíněn průběh války a konec války, který zaručil jižním regionům autonomii. Ta však nevydržela dlouho, protože po dalších neshodách severu s jihem vypukla druhá občanská válka. Opět je rozebrán průběh války a snahy o mír mezi oběma stranami, které vyvrcholily podepsáním Všeobecné mírové dohody, jež Jižnímu Súdánu garantovala právo na autonomii a posléze referendum o nezávislosti.

Další kapitola se v první části zabývá přechodným šestiletým obdobím příprav referenda a průběhem referenda samotným. Jsou také analyzovány komplikace, které průběh referenda provázely. V další části se řeší Jižní Súdán po vyhlášení nezávislosti. V této části práce je také aplikována teorie z první kapitoly. Nejprve je vyřešena otázka vnější suverenity, zda byla Jižnímu Súdánu vnější suverenita přiznána a zda je právoplatným členem mezinárodního společenství či nikoliv. Poté jsou rozebírány znaky státnosti a státní zřízení Jižního Súdánu. Jsou zde nastíněny dokumenty, ze kterých vychází jihosúdánské státní zřízení. Zmíněn je též politický systém nového státu. Znaky státnosti jsou aplikovány na Jižní Súdán, budu se zabývat otázkou územní celistvosti Jižního Súdánu a spory o nedořešenou hranici se Súdánem. Poté bude nastíněna otázka obyvatelstva a rozpory mezi etniky, které jsou detailněji řešeny v následující podkapitole. Ta řeší současný konflikt na území Jižního Súdánu, který lze nazývat občanskou válkou.

Závěrečná kapitola se zabývá ropou, která je životně důležitá pro Jižní Súdán. Dále analyzuje vztahy s vybranými státy, především s Čínou

jakožto největším obchodním partnerem, co se ropy týče. Zmíníme historii těžby ropy a první snahy americké společnosti Chevron Oil o těžbu v této oblasti, které však byly ukončeny občanskou válkou. Dále je řešen spor po získání nezávislosti mezi Jižním Súdánem a Súdánem ohledně rozdělení zisků plynoucích z ropy a o využívání súdánského potrubí Jižním Súdánem. Také jsou zmíněny ropné společnosti operující na území Jižního Súdánu a správa ropného sektoru. V poslední části této kapitoly jsou řešeny vztahy s vybranými zeměmi a to s Čínou, která je jedním z největších ropných investorů na území Jižního Súdánu, poté s Izraelem, protože na území Izraele se nachází nemalý počet jihosúdánských uprchlíků a Izrael si žádá řešení tohoto problému, a s Keňou, která také v Jižním Súdánu investuje a navíc ji s Jižním Súdánem spojují kulturní a sociální vazby.

Práce v teoretické kapitole vychází z knižních zdrojů, například z knihy Potočného a Ondřeje Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část., Krejčího Mezinárodní politiky, Sorensenovo Státu a mezinárodních vztahů a Státovědy od Klímy. Mezi použitými zdroji se také nachází kniha Úvod do studia mezinárodních vztahů od Waisové a Königové článek o teorii státní suverenity a praxe intervence. Druhá kapitola opět vychází z knižních zdrojů, stěžejními knihami jsou Klímovo Dějiny Afriky a Lacinovi Nejnovější dějiny Afriky, v menší míře je použita kniha Ohniska napětí v postkoloniální Africe od Záhoříka. Celou kapitolou historie také odkazují na článek od Salmana South Sudan Road to Independence: Broken Promises and Lost Opportunities, který velmi detailně mapuje průběhy občanských válek a politické pozadí během nich. Další kapitoly jsou založeny na odborných článcích a internetových zdrojích. Příkladem může být Řeháková práce Súdán po volbách na cestě k referendu, dále brožura Carterova centra Observing The 2011 Referendum či studie autorů z United State Peace Institut.

2 SUVERENITA A ZNAKY STÁTU

Teoretická kapitola se bude věnovat suverenitě. Vysvětlíme pojem suverenita, analyzujeme znaky suverenity, její historický vývoj a analyzujeme také, jak na suverenitu nahlíží mezinárodní právo. Budou také definovány znaky státu. Teoretické poznatky o suverenitě a znacích státu budou v dalších částech práce aplikovány na Jižní Súdán.

2.1 Pojem suverenita

Předtím než se budeme zabývat historickým vývojem suverenity, je na místě, abychom definovali, co suverenita je a čím se vyznačuje. Mezinárodní právo definuje suverenitu jako nezávislost moci státní na jakékoliv jiné moci, a to jak v oblasti mezinárodních vztahů, tak i ve věcech vnitřních (Potočný – Ondřej 2011: 14). Tím se rozumí nezávislost státu navenek a samostatnost státu uvnitř státu samotného. Dále není suverénní stát omezen ničím jiným než dalšími suverénními právy jiných států, obecným mezinárodním právem a svobodně přijatými mezinárodními závazky (Potočný – Ondřej 2011: 14).

Königová uvádí, že suverenita v sobě zahrnuje dva významné prvky. Prvním je univerzálnost, což je schopnost podřídit všechny subjekty na určitém teritoriu bez ohledu na způsobu jejich uskupení. Druhým prvkem je právo-tvorba, která se vyznačuje tím, že všechny oblasti společenské činnosti jsou regulovány právními normami, které jsou uznány státní mocí (Königová 2001: 42).

Suverenita se vyznačuje třemi důležitými znaky. Prvním znakem je autorita, to je právo státu přikazovat a současně být poslechnut. Nesmíme si plést autoritu s mocí. Autorita se od moci liší tím, že moc vykonává ten, kdo má schopnost ovlivnit druhého navzdory jeho skutečným zájmům. Vedle autority a moci zahrnuje suverenita také nadvládu a teritorialitu.

Suverenita je autorita v rámci oblasti vymezené hranicemi (Waisová 2009: 65–66).

Jak již bylo řečeno, stát je nezávislý navenek a samostatný uvnitř. Suverenita státu má dva rozměry, vnitřní a vnější. Vnitřní suverenitou se rozumí svrchované právo státu na rozhodování a vynucování autority na určitém území obývaném určitým obyvatelstvem (Königová 2001: 42). Vnější suverenita státu značí uznání konkrétní autority dalšími státy (Waisová 2009: 66).

Vedle vnější a vnitřní suverenity se nyní rozlišuje také suverenita absolutní a neabsolutní. Absolutní suverenita znamená, že neexistuje žádný relevantní důvod pro zasahování do vnitřních záležitostí státu. Naopak neabsolutní suverenita je založena na ideji, že mohou existovat okolnosti, kdy může být suverenita státu porušena. Takovou okolností může být např. probíhající genocida (Waisova 2009: 66).

2.2 Historický vývoj a koncept suverenity

Moderní koncept suverenity vyrostl ve středověku z vítězství státu nad církví. Ve středověku měl největší ambice stát se suverénem papež. Středověká katolická nauka tvrdila, že král je sice politická autorita, ale zpovídá se autoritě duchovní, tedy papežovi. Díky protestantské reformaci v 16. století byl splněn požadavek vladařů na plné a konečné vlastnictví suverenity a byla dokončena sekularizace suverenity. V té době se začal uplatňovat princip, že vladaři jsou suverény, a pouze oni mají právo a autoritu kontrolovat lid a události uvnitř jimi ovládaného teritoria (Krejčí 2001: 233).

Středověké spory o suverenitu skončily díky Vestfálskému míru. Vestfálský systém je vystavěn na myšlence, že žádná nadstátní autorita nemá legální jurisdikci uvnitř státu. Díky Vestfálskému míru se začínají

rozlišovat dva základní rozměry suverenity, vnitřní a vnější suverenity (Krejčí 2001: 234).

Pojem suverenity byl poprvé definován J. Bodinem jako definiční znak státu. Bodin suverenity definoval především v negativním smyslu a to jako nezávislost na jiných mocenských institucích. Suverenity je moc a to absolutní a trvalá. Význam Bodinovy teorie o suverinitě tkví hlavně v odmítnutí vlivu církve a šlechty a v konstrukci panovníka jako absolutního a neomezeného vládce. Na Bodina navázal T. Hobbes, který převzal koncept odmítnutí vlivu církve a racionálně zdůvodnil nutnost oddělení církve od státu, čímž byly položeny základy absolutismu (Tomoszek 2011: 91–92).

Na absolutistické pojetí suverenity zareagovali Locke, Montesquieu a Rousseau, kteří položili základy moderního konstitucionalismu, který je založený na teorii společenské smlouvy, dělby moci a na existenci přirozených práv. Na jejich myšlenkách je založeno současné, moderní pojetí suverenity jako suverenity lidu, který je zdrojem veškeré moci ve státě (Tomoszek 2011: 92).

Moderní pojetí suverenity je dle Sorensena založeno na nevměšování se a reciprocitě. Nevměšování znamená výlučné právo státu řešit své záležitosti bez vnějšího zasahování. Důležitým znakem moderního pojetí suverenity je také předpoklad svépomoci. Tím se míní to, že státy jsou odpovědné za zajištění své vlastní bezpečnosti, blahobytu a jsou schopny rozhodovat samy za sebe. Státy jsou schopné rozvíjet své vlastní strategie, postupy, jsou schopny rozhodovat o tom jak naplnit své zájmy. Moderní suverenní stát má fungující národní ekonomiku, výkonné a účinné politické instituce a je podporován obyvatelstvem. Stát je schopen zajistit svým občanům „dobrý život“ (Sorensen 2005: 177–178).

Co se týče jednání s dalšími státy, to je založeno na reciprocitě. Jednání je symetrické a účastníci a aktéři mají stejné možnosti těžit z bilaterálních a multilaterálních dohod. Moderní suverénní stát však neočekává zvláštní zacházení a asistenci od jiných států, sám to ani jiným nenabízí. V moderním pojetí suverenity je jasné rozlišení toho, co je vnitrostátní a co je mezinárodní (Sorensen 2005: 177–178).

2.3 Suverenita optikou mezinárodního práva

V předchozí podkapitole jsme se zabývali teoretickým pohledem na suverenitu. V této podkapitole se podíváme na suverenitu optikou mezinárodního práva. Mezinárodní právo také reflektuje vnitřní a vnější suverenitu státu. To, že stát disponuje vnější suverenitou, znamená, že je plnoprávným subjektem mezinárodního práva, který je rovnoprávný vůči všem ostatním suverénním státům. Stát je rovný člen mezinárodního společenství. Suverénní stát nemá problém přijímat mezinárodní právní závazky, naopak nedostatek suverenity se projevuje v neschopnosti státu přijímat mezinárodní závazky (Potočný–Ondřej 2011: 15).

Suverénní stát je schopen svobodně určit své státní zřízení, má plnou volnost při úpravě svých vnitřních věcí, disponuje volným státním územím a přírodními zdroji. Také má výlučné právo na své území vůči všem osobám a věcem. Důležité je, že jakékoli akty cizího státu jsou na území suverénního státu zakázány (Potočný – Ondřej 2011: 15).

Suverénní stát začíná existovat v momentě, kdy je schopen mezinárodně prosadit svojí státnost a tu si udržet. Obecně existují tři základní prvky státnosti: území, obyvatelstvo a výkon veřejné moci. Avšak tyto tři prvky jsou dostatečné pouze k projevu vnitrostátní státnosti. K projevu státnosti mezinárodní je potřeba mocenské prosazení (Čepelka – Šturma 2008: 52–53).

V dřívějších dobách bylo v tradičním mezinárodním právu nutné, aby nově vzniklý stát byl uznán jinými státy za subjekt práva, což dnes nutné není. V dnešním mezinárodním právu je uznání státu projevem připravenosti a ochoty s nově vzniklým státem navázat smluvně-právní poměry a diplomatické styky. Za součást mezinárodního řádu se dají pokládat pouze státy, které svou státnost prokázaly a tudíž se diplomaticky a mocensky prosadily (Čepelka – Šturma 2008: 54–55).

2.4 Znaky státu

Existují tři základní znaky státu, kterými jsou území, obyvatelstvo a veřejná moc. Stát získá plnou právní subjektivitu až za přítomnosti všech tří základních znaků. Tím se stát stává způsobilým k jednáním z hlediska vnitrostátního a mezinárodního (Tomšová 2011: 75).

Prvním ze znaků státu je území. Území vymezuje sféru vlivu státní moci. Je tvořeno suchozemským povrchem a vodami, zemským nitrem a vzdušným prostorem. Stát má právo disponovat se státním územím bez zapojení jiné moci. Pokud opravdu stát takové právo uplatňuje, získává tím územní suverenitu. Dále by měl stát disponovat územní výsostí, což je právo vydávat na státním území zákony, vybírat daně apod. Území vzniká originálně nebo derivativně. Originálně znamená, že stát je na daném území první, například při osidlování nových území, nebo přírůstkem, a to přirozeným, anebo umělým. Odvozeně vzniká poté, co stát získá část území na úkor státu druhého a to je možné třemi způsoby: cesí, adjudikací a vydržením. Území je vymezeno státní hranicí a to buď orografickou (přirozenou) anebo geometrickou (uměle vytyčenou). K vymezení dochází zpravidla mezinárodními smlouvami (Tomšová 2011: 77–78; Holländer 2009: 92–93).

Druhým znakem je obyvatelstvo, čímž se rozumí organizované společenství lidí na daném území a to usedlého, přirozeného a trvalého

charakteru. Přirozený charakter značí společné rysy obyvatelstva např. jazyk, kultura, náboženství, rasa. Trvalost je formálně evidována jako státní občanství, které obyvateli garantuje přirozená lidská práva včetně práv politických a hospodářských. Politická práva umožňují občanovi kontrolovat mocenskou vůli státu a aktivně se na ní podílet (Tomšová 2011: 78–80).

Stát má potřebu regulovat aktivity svých obyvatel. To se děje mocensky prostřednictvím určitých předem daných mechanismů a pravidel, které se nazývají veřejná moc. Úkolem každého státu by mělo být vytvoření řádu a orgánů, které budou dodržování řádu vyžadovat, to znamená vytvoření pravidel pro fungování funkčního právního systému. Dále je úkolem státu stanovit normy a sankce za jejich nedodržování. Neméně důležitá je i soustava orgánů správních, finančních, administrativních a soudních (Tomšová 2011: 82).

Je potřeba zmínit, že fungování státu není vyloučené, pokud z určitého důvodu přijde o část svého území nebo dojde k omezení či absenci výkonu veřejné moci. Takovými případy jsou okupace, zřízení protektorátu, anarchie nebo zřeknutí se suverenity ve prospěch jiného státu. Veřejná moc může absentovat například v případě anarchie nebo v případě revoluce. Tím nastává bezvládní, což je stav dočasný a následná změna státní moci nemá na existenci státu vliv (Tomšová 2011: 76).

3 HISTORIE SÚDÁNU

V kapitole, která rozebírá historii Súdánu, se budeme věnovat kořenům sporů mezi severním Súdánem a jižním Súdánem. Nejprve bude analyzováno období mezi lety 1889 až 1956, kdy byl Súdán součástí britského impéria. Budeme se věnovat opozici vůči britské a egyptské správě, budeme rozebírat britskou správu Súdánu, která byla oddělená a zvláště byl spravován severní Súdán a zvláště jižní Súdán. V neposlední řadě budeme zmiňovat počátky sporů mezi jihem a severem a důvody, které okamžitě po vyhlášení Súdánu vedly k první súdánské občanské válce. Proto dále v kapitole bude rozebrána první občanská válka a snahy obou zneprátelených táborů o usmíření, které vedly ke křehkému míru. Ten byl brzy po vyhlášení ukončen druhou občanskou válkou. Budeme se zabývat průběhem politických jednání během občanských válek a také formováním politické opozice na jihu a formováním mírových dohod, které vyústily ve Všeobecnou mírovou dohodu.

3.1 Súdán mezi lety 1889 až 1956

Na formování Súdánu měly velký vliv dlouhotrvající střety mezi arabsko-muslimskými nájezdníky ze severu a nilotskými obyvateli z jihu Súdánu. Spory mezi těmito dvěma entitami se odrazily ve formování samostatného Súdánu a také ve vnímání severní a jižní identity. Súdán byl vytvořen na základě mezinárodněpolitických a vnitrostátních událostí bez účasti jižních provincií. V minulosti byl Súdán organizován ve velkých státních celcích. Jako příklad můžeme uvést dárfurský sultanát, fundžský sultanát nebo mahdistický Súdán. Muhammad ibn Abdalláh zvaný Mahdí se moci v Súdánu chopil po krátké britsko-egyptské nadvládě. Takzvané mahdistické povstání vypuklo v roce 1881 a po bitvě u Chartúmu, kde byli Britové poraženi povstalci, byl vyhlášen Mahdistický stát. V Súdánu byl nastolen feudální pořádek. Díky francouzskému postupu ve střední Africe a italskému postupu v Eritreji začali mít Britové opět zájem o kontrolu nad

strategicky důležitým Súdánem. V roce 1896 zahájili Britové pod vedením generála Kitchenera dobývání Súdánu. Britům se podařilo získat moc zpět v roce 1889 v bitvě u Omdurmánu. Statut Súdánu byl poté řešen ve smlouvě uzavřené v Káhiře 19. 1. 1899. Díky této smlouvě byl Súdán prohlášen anglo-egyptským kondoniem (Klíma 2012: 169–170; Záhořík 2012: 100–101).

Je důležité, že po znovunastolení britsko-egyptské nadvlády byl Súdán spravován odděleně na severu a na jihu. Obyvatelé severního Súdánu požívali mnoha výhod díky spojení s Egyptem. Obyvatelé severního Súdánu mohli pracovat ve státní správě, policii a armádě, zatímco na jihu byla situace zcela odlišná. Během existence anglo-egyptského kondominia poskytoval jižní Súdán severnímu Súdánu armádní vojáky, kteří avšak byli společensky separováni z důvodu existence rasové segregace oddělující Araby a „otroky“. Proto se proti britské správě začaly bouřit náboženské společnosti, kmeny v Bahr al-Gházalu, v Kordofánu a na horním Nilu, kde britským snahám o zavedení daní odporovali Nuerové, Šilákové a Anuakové (Klíma 2012: 170; Záhořík 2012: 101).

Odpor proti britské správě převládal i za první světové války. V roce 1918 proběhlo povstání Dinků na jihu, v roce 1919 povstali Nuerové a v Dárfúru proběhlo povstání v roce 1921. Cílem zmíněných povstání byla snaha získat nezávislost pod vedením tradičních muslimských duchovních autorit. Snahy kmenů o nezávislost se projevíly založením Společnosti sjednocených súdánských kmenů, v jejichž čele stál Alí Abd al-Latíf z kmene Dinka. Posílení protibritských nálad v Súdánu přinesl rok 1922 a vyhlášení nezávislosti Egypta. Latíf založil v roce 1924 „Ligu bílé vlajky“, která si kladla za cíl sjednocení s Egyptem a získání nezávislosti v rámci svazku. Dále vypukaly vzpoury proti britské nadvládě, což mělo za následek odvety Britů. Britové formálně zrušili anglo-egyptské kondominium a oddělili administrativu jihu a severu. Súdán byl během této

doby řízen bez snahy britské správy o sblížení s místní elitou. Anglo-egyptské kondominium se dočkalo obnovení v roce 1936. Proti se postavila jen nepatrná súdánská inteligence, která se sdružovala ve Všeobecném kongresu absolventů, jejíž tajemníkem byl Ismaíl al-Azháří (Klíma 228–229).

Zájem o politické dění v Súdánu se aktivizuje v průběhu 40. let. Díky snaze o ožívání tradic osvobozeneckých sil se v Súdánu začaly zvyšovat antikoloniální tendence a postupně se bouralo klasické povědomí o kmenové a rodové příslušnosti. Nejvíce roli vůdců rodů, kmenů a duchovních uznávalo venkovské obyvatelstvo, které nejméně pociťovalo příslušnost k súdánskému národu a súdánské identitě. Súdánští nacionalisté měli obecně velký problém, který se týkal nacionalismu, protože súdánskému nacionalismu chyběla jednotící idea. Nakonec jako jednotící idea posloužilo hlášení se k odkazu mahdistického povstání (Lacina 1987: 177–178). Jednou z prvních snah Súdánců o vládu byla třicetičlenná Poradní rada, která vznikla v roce 1944. Poradní rada vznášela politické požadavky, ale nebyla vyslechnuta koloniální správou a žádné reformy neproběhly. Otázka jižních provincií nebyla Poradní radou řešena (Klíma 2012: 279).

Po druhé světové válce přišli súdánští nacionalisté reprezentováni hlavně Všeobecným kongresem absolventů s požadavkem práva na sebeurčení, volené orgány a parlamentní zastoupení (Lacina 1987: 280). To britská vláda odmítla, což vedlo k rozpadu politických orgánů vytvořených Brity a vzniku národních opozičních stran. Vznikly strany Ašikká (Bratři) a Umma (Národ). V čele strany Ašikká stál Ismáíl al-Azháří. Tato strana se hlásila k panarabismu a snažila se o jednotu s Egyptem proti cizí nadvládě. Strana Umma byla stranou konzervativnější a ideologicky vycházela z mahdistického hnutí (Lacina 1987: 179–180). Problémem ve spolupráci těchto dvou stran byl jejich odlišný přístup k Egyptu. Ašikká chápali Egypt jako podporu vůči kolonizaci a zcela

ignorovali egyptského krále Faruka a jeho mocenské zájmy vůči Súdánu. Mezitím v Súdánu rostly antikoloniální i antiegyptské nálady, proto britská samospráva předložila návrh na súdánskou samosprávu. Britský návrh uvítala strana Umma, která začala úzce spolupracovat s koloniální správou. Strana Ašikká se stále soustředila na myšlenku sjednocení s Egyptem (Lacina 1987: 180).

Takzvaná jižní politika se začala rozvíjet až v roce 1930 z toho důvodu, že jižní Súdán měl mnohem blíže k Britské východní Africe než k zemím arabským. Díky jižní politice získal jižní Súdán možnost spravovat si svoje oblasti podle místního práva a zvyklostí. Podmínkou bylo to, že místní právo a zvyklosti nesmí být v rozporu s právem britským. Co se týče marginalizace a diskriminace vůči jihu, byla tato politika řešena až v roce 1947 a to na konferenci v Džubě. Džubská konference se konala 12. a 13. června 1947. Na konferenci byla řešena otázka vytvoření jednotného Súdánu s parlamentem, ve kterém by obyvatelé jihu měli svoje volené zástupce. Závěry džubské konference byly učiněny již v Chartúmu, protože jak Britové, tak vlivní politici ze severu si chtěli uchovat svou dosavadní hegemonii. Dle politiků z jihu ještě nenastal správný čas k tomu, aby historické odlišnosti byly smazány smlouvou, ale poté jihosúdánští politici změnili svůj názor, který byl podpořen soudcem Shingeitim. Ten tvrdil, že pouze participace na společném parlamentu může jižnímu Súdánu přinést možnost rozhodovat sám o sobě (Záhořík 2012: 102).

Situace se pro Súdán mění v roce 1948, kdy je přijata nová ústava a je zřízeno volené Zákonodárné shromáždění a Výkonná rada. Ty měly podléhat britské správě. Egypt se proti této změně bouřil a argumentoval tím, že se jedná o kolonialismus. Reakcí Egypta na novou ústavu bylo zrušení britsko-egyptské smlouvy z roku 1936 a zrušení konvencí o kondominiu z roku 1899 egyptským parlamentem v říjnu 1951. Král Farúk byl prohlášen králem Egypta a Súdánu. Také byla vyhlášena federativní

ústava, která vytvořila Národní frontu, což mělo za následek tlak na Velkou Británii. V lednu 1952 byl předložen návrh nové ústavy, která proklamovala Súdán autonomním státem s vlastním parlamentem a vládou. 12. 2. 1953 bylo definitivně zrušeno kondominium a bylo stanoveno tříleté přechodné období, které znamenalo přípravu podmínek na sebeurčení a převzetí státní správy, stažení britských a egyptských vojsk, a zvolení parlamentu, který měl rozhodnout o připojení k Egyptu nebo o vyhlášení nezávislosti. V listopadu 1953 se strana Aššiká spojuje s dalšími stranami a vytváří Národní unionistickou stranu (NUP) a vítězí ve volbách (Klíma 2012: 280). Vláda v čele s Ismáíl al-Azhárím se přiklonila k vyhlášení nezávislosti a proto byla 1. 1. 1956 v Chartúmu vyhlášena Súdánská republika v čele s Ismáílem al-Azhárím (Lacina 1987: 180–182).

3.2 První občanská válka

Súdánský jih zůstával vždy v pozadí a jako problémová oblast nebyl řešen. Jižní oblasti nesdílely severní nacionalismus. Otázka jižního Súdánu nebyla řešena v ústavě z roku 1948 a ani statut jihu nebyl vymezen novým Zákonodárným shromážděním, kde měl jih pouze 13 poslanců z celkových 94 poslanců. Situace mezi sever a jihem se začala rapidně zhoršovat potom, co začali být do správních institucí jihu dosazováni severní úředníci, což znamenalo zásahy do tradiční hospodářské struktury. Dále byl zahájen proces islamizace, arabština byla uzákoněna jako národní jazyk celého Súdánu, islám se stal povinným předmětem ve školách a kmenoví náčelníci museli konvertovat na novou víru. V reakci na tuto situaci vzniká na jihu v roce 1953 Liberální strana, která se těšila podpoře Velké Británie. Liberální strana po centrální vládě požadovala federální vládu v jižním Súdánu. Vláda i opoziční Umma tento požadavek zamítly. Rozmach separatistického hnutí přichází s rokem 1955 (Lacina 1987: 183–185; Salman 2013: 352).

V roce 1955 vypukla v jižních provinciích vzpoura armády a zesílily rozpory mezi muslimským obyvatelstvem na severu a černošským křesťansko-animistickým jihem. Vláda odmítla federalizaci země, proto vypuklo na jihu povstání důstojníků armády. Vláda proti povstalcům tvrdě zakročila. Proběhly rychlé soudní procesy, které pro většinu povstalců znamenaly smrt nebo dlouholeté vězení. Toto povstání se dá pokládat za počátek občanské války. Je potřeba zmínit, že vláda v Chartúmu řešila nejen spory na jihu země, ale i s menšinovými etnickými skupinami z východu, např. s Bedži, s tradičními oblastmi jako Kordofán nebo Dárfúr (Klíma 2012: 280; Salman 2013: 352).

Vláda al-Azhárího padla krátce po vyhlášení republiky a to v červenci 1956, poté co členové vládnoucí NUP založili Lidově demokratickou stranu (PDP). K moci se dostala strana Umma v koalici s PDP. Cílem vlády bylo vytvořit novou ústavu. Ústavní výbor měl 46 členů, ale pouze 3 z nich byli z jihu Súdánu. Ústavní výbor se usnesl, že federace požadovaná jižními oblastmi není vhodným řešením. Proto se začala připravovat ústava pro arabsko-islámský Súdán s arabštinou jako hlavním jazykem a právem Šaría. To vedlo k zesílení občanské války a také k vojenskému puči, při kterém se moci chopil Abbúd (Salman 2013: 354–355).

Do čela státu se postavila Vojenská rada a jižané obdrželi jedno ministerstvo – Ministerstvo zvířecích zdrojů. Rada pozastavila občanské svobody a zakázala politické strany. Jih se začal nuceně arabizovat a islamizovat. Arabština nahrazovala angličtinu, byly zrušeny křesťanské misie, mešity nahrazovaly kostely. Těmito kroky přešla relativně klidná občanská válka k plnohodnotné válce (Salman 2013: 354–356). Politicky se jižní separatisté sjednotili v Súdánském africkém národním svazu (SANU). SANU založili separatisté v roce 1963 v Léopoldville. SANU mělo i své vojenské křídlo Anyanya, které bylo vytvořeno také roku 1963. Název značí smrtící jed hada. Vojenským vůdce Anyanya byla jmenován

Emedio Tafeng. Hlavním programem Anyanya se stal boj proti arabskému imperialismu a negramotnosti na jihu Súdánu. Problémem jihosúdánského odboje byla velká etnická různorodost regionálních vůdců a také odlišná ideologická východiska. I přes různé neshody boj proti severnímu Súdánu dále probíhal. V roce 1964 byl Abbúd svrhnut. Nová vláda souhlasila s návrhem jižanů na konferenci v Chartúmu. Ta se konala v roce 1965. Nevedla však k žádné plnohodnotné dohodě. Pouze bylo deklarováno, že současný stav není optimální. Po konferenci byl opět jih země přehlížen a jeho požadavky vláda ignorovala a pracovala na arabsko-islámské ústavě. Intenzivní válka a spory uvnitř vlády plus protiústavní rozpuštěné komunistické strany, to vše vedlo k dalšímu vojenskému převratu v roce 1969 (Klíma 2012: 341–342; Salman 2013: 356–363; Záhořík 2012: 103–104).

Jižní opozice se později sjednotila do Sjednocené národní fronty. Moci se chopil vojenským převratem Džafar Nimajrí. Nimajrí si udržel moc i po puči provedeném Súdánskou komunistickou stranou, ve které měl během svého puče podporu. Nicméně ani Nimajrí nebyl schopen vyřešit stále probíhající občanskou válku. Jeho vláda vydala Deklaraci 9. června, která se zabývala otázkou jihu. Deklarace reflektovala historické a kulturní rozdíly mezi severem a jihem. Deklarovala právo jižanů na rozvoj jejich kultury a tradic v rámci jednotného Súdánu. Také obsahovala amnestii pro jižany zapojené do občanské války a slib ministerstva pro jižní záležitosti. Prvním ministrem pro jižní záležitosti byl jmenován Joseph Garang. Prohlášení dalo po pohybu jednání mezi vládou a na jihu formovaným Jihosúdánským osvobozeneckým hnutím (SSLM) založeným roku 1971 Josephem Laguem (Klíma 2012: 341–342; Salman 2013: 363–364).

Obě strany se sešly v roce 1972 v Addis Abebě. Po sérii jednání podepsaly Dohodu z Addis Abbeby, která obsahovala právo na organizaci regionální autonomie ve třech jihosúdánských provinciích a pět protokolů,

keré se týkaly administrativy, soudnictví, uprchlíků a ozbrojených sil. Na základě dohody vláda přijala zákon o regionální autonomii, který byl přijat 3. března 1972. Zákon uděloval jihu regionální autonomii a zřizoval Regionální lidovou radu s plným legislativním právem. Tímto krokem byla ukončena první občanská válka, která začala v roce 1955 a skončila v roce 1972 (Salman 2013: 364–365).

3.3 Druhá občanská válka

Konec první občanské války přinesl jihu plnou moc nad místními záležitostmi. Díky nadšení z ukončení občanské války Nimejří obhájil prezidentský úřad a zřídil politickou stranu Súdánská socialistická unie (SSU). Z Nimejřího se postupem času začal stávat diktátor, který vraždil politické a duchovní odpůrce. V červnu roku 1983 vydal Republican order No. 1, kterým převedl větší část pravomocí z jižních provincií na centrální vládu, čímž si proti sobě začal zneprátnovat jižany. V návaznosti na Republican order No. 1 dekretem rozpustil Regionální shromáždění a Vysokou výkonnou radu. Oba kroky v podstatě popřely Addis Abbebskou dohodu (Salman 2013: 366–369).

Problémem, který vyplýval z Addis Abbebské dohody, bylo absorbování SSLM (Anyanya) do Súdánské armády. S bývalými členy SSLM bylo v súdánské armádě špatně zacházeno, což vedlo k neposlušnosti a vzpourám. Členem súdánské armády se stal také John Garang, který však v květnu 1983 dezertoval a připojil se ke vzbouřencům v Boru. V návaznosti na tuto událost v červenci Garang oznámil vznik SPLA s politickým křídlem SPLM a stal se jejich vůdčí osobností. Strategie SPLA/M nadřazovala vojenské vítězství nad politické vítězství. Garang měl snahu zmocnit se státních struktur. Stěžejní pro SPLA/M nebyl separatismus jihu, ale svrhnout Nimejřího vládu. Problémem SPLA/M byla existence řady menších organizací a guerillových skupin,

protože ty jim znesnadňovaly získat plnou podporu. Začaly také vojenské aktivity SPLA. Díky vojenským útokům SPLA byly zavřeny ropné rafinérie Chevron oil a také projekt kanálu Jonglei. Začala probíhat druhá občanská válka, kterou v podstatě odstartovalo vzbouření vojáků v Boru (Salman 2013: 370–371; Záhořík 2012: 105–106).

Dalším signálem pro vznik občanské války bylo to, že Nimajrí prohlásil právo šaría jako základ súdánského právního systému v takzvaných Záříjových zákonech. Jako další příčina války by se dalo pokládat Nimajrího lobování pro spojení s Egyptem a Libyí, což dávalo jihu pocit, že bude součástí větší arabské politické jednoty. SPLA si začala získávat sympatie i některých severanů, kteří se připojili k boji proti chartúmské vládě z důvodu zhoršení ekonomické situace na severu země. Díky zintenzivnění občanské války a špatné ekonomické situaci se proti Nimajrímu začala formovat opozice a v dubnu 1985 byl Nimajrí svržen lidovým povstáním a k moci se dostala Přejchodná vojenská rada (TMC) (Fearon – Laitin rok neveden: 17–18; Salman 2013: 371–372).

V čele TMC stál generál Dhahab. TMC vyhlásila jednostranné příměří s jihem a vyzvala k celostátní konferenci, která by se týkala jihu. V březnu 1986 se strany sešly a vznikla deklarace Koka dam. Dhahab ukázal ochotu jednat o otázce šaría. Avšak NIF požadoval stále právo šaría a opět k žádné dohodě nedošlo. V květnu 1986 se konaly volby, které ovládla strana Umma. Premiérem se stal al-Mahdí. Nová vláda byla ochotna debatovat se SPLA/M. Proto se Garang a al-Mahdí sešli v Addis Abbebě. Během setkání však k žádné dohodě nedošlo, protože každý trval na svém stanovisku. Garang požadoval zrušení Záříjových zákonů, sekulární stát a vyváženou zahraniční politiku reflektující súdánské rozdíly. To bylo pro al-Mahdího nepřijatelné. K dalšímu setkání došlo o dva roky později, kdy se opět Garang a al-Mahdí sešli v Addis Abbedě. Na této schůzce došlo ke konsenzu a vznikla takzvaná Súdánská mírová iniciativa. To byla výzva k uspořádání ústavní konference a ke zmrazení

islámských zákonů. Avšak ani tato iniciativa se nijak neujala a al-Mahdího vláda byla svržena vojenským pučem 30. 6. 1989 (Fearon – Laitin rok neuveden: 19; Salman 2013: 374–376).

Vojenský převrat byl veden Národní islámskou frontou (NIF). Opět byly okamžitě zakázány politické strany a organizace. Do čela státu se postavil Umar al-Bašír, ale reálnou moc měl Hassan al-Turabi. Nová vláda začala proti jihu vést Džihád, Svatou válku se snahou rozšířit islám na jih a přes jih až do rovníkové Afriky. Setkávání mezi NIF a SPLA/M neustala, ale žádná reálná řešení nepřinesla. Strana NIF měla problémy, které spočívaly mezi al-Bašírem a al-Turabim, kteří mezi sebou bojovali o absolutní moc ve státě. Proto v roce 1999 došlo k rozdělení NIF na dvě strany. Umar al-Bašír založil Národní kongresovou stranu (NCP) a al-Turabi Populární kongresovou stranu (Salman 2013: 376-377).

Jelikož ekonomická situace v Súdánu byla tristní, bylo třeba získat prostředky ke zlepšení situace. Velkým motivem pro ukončení války byla ropa, která se nacházela na jihu a skýtala ekonomický potenciál. K vážným jednáním mezi NCP a SPLA/M začalo docházet v roce 2002. Vláda se SPLA/M uzavřela Machakos protokol, což byla rámcová dohoda, která restartovala mírový proces mezi vládou a SPLA/M. tato dohoda stanovila zásady správy a položila základy principu sebeurčení jižního Súdánu. Strany se také zavázaly jednat o sdílení moci, bohatství, lidských právech a příměří (UN Peacemaker 2002). Po uzavření protokolu začala vláda opouštět od výzev k džihádu. NCP přestala být proti regionální autonomii jihu. Vláda začala akceptovat, že na jihu jsou jiná etnika, kultura, náboženství a jazyky. Jižané začali být chápáni jako rovní partneři s plnými právy na sebeurčení (Salman 2013: 378).

Díky Machakos protokolu začala dlouhá a složitá jednání, která trvala tři roky a konala se v Keni pod záštitou IGAD a keňské vlády. Vláda Súdánu a SPLA/M 9. ledna 2005 podepsaly Všeobecnou mírovou

dohodu. Všeobecná mírová dohoda ukončila dvacet dva let trvající občanskou válku. Díky Všeobecné mírové dohodě vznikly podmínky pro spravedlivý a trvalý mír. Společně s prozatímní národní ústavou a prozatímní ústavou Jižního Súdánu dala základy k novému politickému, vojenskému a ekonomickému systému, který je založený na spravedlnosti, demokracii a lidských právech. Všeobecná mírová dohoda deklarovala jednotný Súdán, který je založený na svobodné vůli lidí a dobré demokratické vládě. Jižní Súdán a jeho obyvatelé mají právo si řídit svoje záležitosti a podílet se na vládě na celostátní úrovni. Obě strany se ve Všeobecné mírové dohodě také zavázaly ke zřízení demokratického principu vlády, ke zlepšení ekonomické a sociální situace, k nahrazení války mírem a ke zrekonstruování válkou postižených oblastí (Conciliation Resources 2006). Co je však nejdůležitější Všeobecná mírová dohoda zavedla nové politické struktury pro přechodné období šesti let a poprvé zaznamenala právo lidí z jihu k sebeurčení s možností odtržení se (Salman 2013: 378).

Jak bylo zmíněno v textu, Súdán byl vytvořen bez účasti jižních provincií. Během britsko-egyptské správy byl spravován odděleně na severu a jihu. První snahy Súdánců o opozici proti koloniální správě přišly po Druhé světové válce se vznikem stran Umma a Aššiká. Jih byl opomíjeným územím po celou dobu. Jižní politika se začala rozvíjet ve 30. letech a Britové garantovali jihu právo spravovat si svoje záležitosti podle místních zvyklostí a tradic. Jižní nacionalismus, který se proti britské správě formoval, nebyl na severu sdílen. Po vyhlášení nezávislosti přišla různá omezení vůči jihu. Jih v podstatě neměl žádná práva. Do jižních institucí byli dosazeni úředníci ze severu a sever se snažil o arabizaci a islamizaci jihu. Sever také odmítl návrh jihu na federalizaci země. To byly důvody, kvůli kterým probíhala první občanská válka, která byla ukončena v Addis Abebě v roce 1972. Jih získal regionální autonomii. Ta však nevydržela dlouho, protože prezident Nimajrí se začal

chovat jako diktátor a chtěl zavést systém šaríi po celé zemi. Díky tomuto a vypuknutí vzpoury vojáků v Boru vypukla druhá občanská válka. Po svržení Nimajrího začala mírová jednání, která vyvrcholila podepsáním Všeobecné mírové dohody v roce 2005.

4 JIŽNÍ SÚDÁN JAKO NOVÝ STÁT A JEHO PROBLÉMY

4.1 Přejchodné období a cesta k referendu

Všeobecná mírová dohoda udělila jižnímu Súdánu jistou míru autonomie na přechodné šestileté období. Jižní Súdán získal svojí vládu, své politické instituce a jistou míru suverenity. Během šestiletého přechodného období musely být řešeny problémy, které stály cestě k provedení referenda. Problémům, kterým musely obě strany čelit, byla celá řada. Prvním z problémů bylo nedodržování Všeobecné mírové dohody. Příkladem může být to, že podle Všeobecné mírové dohody mělo být k 9. 7. 2007 kompletně staženo súdánské vojsko z jihu, což se nepovedlo. Dle OSN, která vydala o stažení vojsk zprávu, bylo staženo k 8. 7. 2007 pouze 66, 5 %. Dalším důkazem nedodržování Všeobecné mírové dohody je neochota obou stran jednat o problému regionu Abyei a budoucích hranicích mezi Súdánem a jižním Súdánem, které by měly být stejné, jako byly k 1. 1. 1956. Problém hranic nebyl ani do Všeobecné mírové dohody implementován. Jižní Súdán také obviňoval Súdán, že porušuje Všeobecnou mírovou dohodu náborem milic v oblasti Kordofánu a západního Súdánu (Vuni 2007).

Přes tyto problémy bylo v polovině přechodného období v lednu 2008 konstatováno, že Všeobecná mírová dohoda je oběma stranami v hlavních bodech dodržována. Obě strany respektují mír a v praxi se prosadilo sdílení moci, jižní autonomie a také rozdělení finančních zdrojů. Během roku 2008 se obě strany dohodly i co se týče otázky Abyei, která měla uspořádat v roce 2011 vlastní referendum. V referendu se obyvatelé Abyei měli rozhodnout, zda chtějí být součástí Súdánu nebo jižního Súdánu (Řehák 2010).

Během přechodného období se Súdán a jižní Súdán snažily o uspořádání demokratických voleb. Předpokladem pro uspořádání voleb

bylo provedení sčítání lidu, které proběhlo v dubnu 2008 a které znamenalo rozpor mezi oběma stranami. Důvodem byly výsledky sčítání lidu. Podle výsledků sčítání žije v jižním Súdánu 8,2 milionu lidí z celkového počtu 39 milionů obyvatel Súdánu, což je procentuálně 29 %. Avšak podle SPLM žije v jižním Súdánu 11 až 13 milionů obyvatel, tedy až jedna třetina. SPLM označila sčítání za zmanipulované, výsledky sčítání však zůstaly stejné (Řehák 2010).

V dubnu 2010 se konaly prezidentské a parlamentní volby, které také provázely problémy. Vítězem problematických voleb se stala Národní kongresová strana se ziskem 68 % před SPLM, které získalo 22 %. Zbytek si rozdělily menší strany. Takové byly výsledky voleb na celostátní úrovni. Vítězem voleb do jihosúdánského autonomního parlamentu se jednoznačně stala strana SPLM, která získala 93 %. Co se týče voleb prezidentských, tak súdánských prezidentem byl zvolen Bašír a prezidentem jižního Súdánu se stal Salva Kiir Mayardit (Řehák 2010).

Během přechodného období byla řešena také otázka budoucího referenda o jižním Súdánu. Stěžejní pro uspořádání referenda opět bylo sčítání lidu, které definuje, jak si sever a jih rozdělí politickou moc mezi regiony. Sčítání lidu bylo také základem pro proces registrace voličů. Jak již bylo o sčítání lidu zmíněno výše, bylo provázeno problémy. Sčítání bylo třikrát odloženo. Otázkou také bylo, jak do sčítání zařadit 5 milionů kočovných Súdánců a 2 miliony vnitřně vysídlených osob a uprchlíků, které se nacházely v sousední Keni a Ugandě. Dalším problematickým bodem mezi centrální vládou a vládou jižního Súdánu byla otázka účasti ve volbách. Původním požadavkem SPLM byla minimální účast 50 %. Centrální vláda požadovala 75 %. Po sérii jednání se obě strany dohodly, že jižní Súdán se stane nezávislým státem za předpokladu, že minimální účast bude více než 60 % a pro nezávislost se vysloví nadpoloviční většina hlasujících, tj. 50 % plus jeden hlas (Gurtong 2014, Řehák 2010).

4.2 Referendum

Právním základem pro referendum byla Všeobecná mírová dohoda, která ustanovila všeobecný právní rámec. V roce 2009 Národní shromáždění vydalo Zákon o referendu v Jižním Súdánu, který stanovil hlavní zásady administrativy referenda. Súdán také ratifikoval mezinárodní smlouvy a mezinárodní závazky, které se týkají svobodných voleb a zahrnul je do své listiny práv a svobod. Súdán se zavázal k ochraně politických a lidských práv, k provedení demokratického referenda, ke svobodě projevu, shromažďování a ke všeobecnému volebnímu právu. Dále Súdán povolil mezinárodní sledování referenda. Právo hlasovat získali také vnitřně vysídlené osoby (The Carter Center 2011: 11). Referendum akt zřizoval jako hlavní orgán referenda Referenční komisi (SSRC), která měla být nezávislá, se sídlem v Chartúmu. Úkolem komise byla celková správa referenda, včetně vyhlášení předpisů o referendu, organizace registrace voličů a vyhlášení konečných výsledků (The Carter Center 2011: 11).

Zákon o referendu dále zahrnoval místa, kde se hlasuje a také definoval, kdo je oprávněn hlasovat. Řešil i podmínky, za kterých může být referendum zrušeno nebo odloženo. Zákon o referendu zřizoval nezávislé médium, které zahájí mediální kampaň s cílem vzdělávat obecně súdánský lid, zejména pak ten jihosúdánský. Zákon o referendu také definoval proces sčítání hlasů a deklaraci výsledků (United Nations Mission In Sudan 2010). V Zákoně je zahrnuto též právo jižanů svobodně vyjádřit svojí vůli tajným hlasováním. Součástí bylo cvičení pro voliče, kde bylo lidem ukázáno, jak správně hlasovat (United Nations Mission In Sudan 2010).

V referendu může hlasovat oprávněný volič z jihu a severu a dalších zemí s podmínkou, že splňuje zákonné podmínky. Základem pro hlasování je, že volič musí být registrován, jeho jméno musí být zapsáno v

Referenčním registru a musí být starší osmnácti let. Jako volič se dle zákona může považovat občan, jehož alespoň jeden rodič pochází z domorodých komunit se sídlem v jižním Súdánu anebo má trvalé bydliště na území jižního Súdánu bez přerušení od 1. 1. 1956. Voliči mohou, kromě míst v jižním Súdánu, hlasovat také v severním Súdánu, Etiopii, Keni, Ugandě, Austrálii, Velké Británii, USA, Kanadě a Egyptě (United Nations Mission In Sudan 2010).

Samotné referendum začalo dne 9. 1. 2011 v osm hodin ráno, kdy první odevzdaný hlas patřil prezidentovi jižního Súdánu a viceprezidentovi Súdánu Salva Kiir Mayarditovi. Referendum trvalo sedm dní, tedy do 15. 1. 2011. Celkem mohlo hlasovat skoro 4 miliony registrovaných voličů. Referenda se také zúčastnilo 17 tisíc místních pozorovatelů a tisíc dvě stě zahraničních pozorovatelů (China Daily 2011). Kvůli hrozbě z vypuknutí násilností byla všechna místa, kde probíhalo hlasování střežena. Referendum probíhalo až na pár výjimek poklidně. Jednou z výjimek byl smrtící útok na konvoj jihosúdánských civilistů v blízkosti hranic mezi severem a jihem. Dalším problémem byly ozbrojené střety v oblasti Abyei, během nichž zahynulo 30 lidí (BBC 2011a, China Daily 2011). Výsledek referenda nebyl překvapující. Pro odtržení hlasovalo 98, 83 % voličů, tj. 3 792 518 a pro jednotu 1, 17 %, což je 44 888 lidí. Oficiálně Jižní Súdán vyhlásil nezávislost 9. 7. 2011 (BBC 2011b, Smith 2011). Úkolem pro novou zemi po referendu bylo zejména dohodnout hranice se Súdánem a vyřešit otázku ropy.

Dne 9. 7. 2011 vznikl oficiálně Jižní Súdán, stát s rozlohou 644 329 kilometrů čtverečních a populací 11 562 695 obyvatel. Hlavním městem nového státu se stalo město Džuba. Nový stát je etnicky různorodý, majoritním etnikem je kmen Dinka (35, 8 %) a druhým nejpočetnějším etnikem je kmen Nuer (15, 6%). Obyvatelé jsou křesťanského a animistického vyznání (CNN 2014).

4.3 Jižní Súdán a suverenita

4.3.1 Vnější suverenita

Vnější suverenitu stát získá až poté, co je uznán mezinárodním společenstvím. Tím, že je stát uznán, získává mezinárodní právní subjektivitu a zavazuje se k tomu, aby se řídil podle pravidel, které stanovuje mezinárodní právo ve vztazích s jinými státy. Ve stejném okamžiku získává právo uzavírat smlouvy a spojení s jinými státy a také možnost účastnit se tvorby a prosazování mezinárodního práva. Nejdůležitější však je, že mezinárodní uznání státu dává novému státu právo na teritoriální suverenitu a integritu a právo k výkonu donucovacího práva na svém území. Dle Montevidejské konvence z roku 1933 by každý stát, pokud splňuje kritéria, měl být automaticky uznán. To se ale neděje. V dnešním mezinárodním systému je uznání státu na vůli ostatních států. Uznávání státu je tedy i strategické a selektivní. Jižní Súdán získal mezinárodní uznání, a tedy i vnější suverenitu, velmi rychle. Ihned po oficiálním vyhlášení nezávislosti 9. července 2011 byl uznán Súdánem, Egyptem a zejména USA a Ruskem, ke kterým se poté přidávaly další státy světa (Olaizola 63–64, RT 2011).

Jižní Súdán se okamžitě začal snažit o spolupráci s ostatními státy. Několik dní po oficiálním vyhlášení nezávislosti, 14. 7. 2011, byl Valným shromážděním přijat do OSN. Stal se jejím 193. členským státem. Mimochodem, posledním přijatým členem byla v roce 2006 Černá Hora, která se oddělila od Srbska (UN 2011). Po úspěšném vstupu do OSN vstoupil Jižní Súdán také do Africké unie, která se pro jeho vstup vyslovila většinou hlasů členských států a Jižní Súdán se tak stal 54. členským státem této organizace (CNN 2011). V nedávné době se objevily informace, které tvrdily, že Jižní Súdán se chce stát členským státem Ligy arabských států. Ty ale jihosúdánští představitelé vyvrátili. Členským státem Ligy arabských států se stát nechtějí, ale chtějí se zeměmi

Blízkého východu budovat dobré a silné vztahy. Jižní Súdán také chce podporovat investice blízkovýchodních zemí na jeho území (The Journal of Turkish Weekly 2014). Díky výše uvedenému se dá usoudit, že Jižní Súdán je mezinárodně uznáván a je rovným partnerem ostatních států. Proto můžeme tvrdit, že vnější suverenitu Jižní Súdán má.

4.3.2 Státní zřízení

Suverénní stát je takový, který je schopný si svobodně určit své státní zřízení. V této části se budeme zabývat tím, jaké státní zřízení si Jižní Súdán zvolil.

V Jižním Súdánu je stále platná Prozatímní ústava z roku 2005, která vznikla na základě Všeobecné mírové dohody a souběžně s Prozatímní ústavou platí Prozatímní národní ústava. Na základě těchto dvou ústav se snaží Jižní Súdán nalézt ideální model fungování státu. O Jižním Súdánu můžeme říci, že je prezidentskou federativní republikou, která se skládá z deseti států. Vztahy mezi centrální vládou a vládami států jsou však nejasné. Státy mají své vlastní ústavy a nezávislé volby na guvernéra, který stojí v čele každého státu, a do státních zákonodárných sborů. Nicméně státy nejsou schopny přijímat své zákony. Příjmy dostávají hlavně od centrální vlády a všechny přírodní zdroje náležejí centrální vládě (Luak – Mertenskoetter 2012).

4.3.2.1 Výkonná moc

V čele Jižního Súdánu je prezident, který je i v čele armády (SPLA). Volí se přímo a má pětileté funkční období. Dohlíží a má vliv na moc zákonodárnou a na soudnictví. Můžeme tedy tvrdit, že prezident země má silné institucionální postavení. O tom svědčí i fakt, že mnoho zákonů se stále vydává prostřednictvím prezidentských dekretů nebo příkazů z ministerstev (Luak – Mertenskoetter 2012).

4.3.2.2 Zákonodárná moc

Moc zákonodárná se skládá z Národního zákonodárného shromáždění a Rady států. Národní shromáždění je voleno v Národních všeobecných volbách. Hlavním úkolem Národního zákonodárného shromáždění je v první řadě tvorba právních předpisů. Úkolem Rady států je iniciace legislativy v zájmu federálních států a prosazování principu decentralizace (Luak – Mertenskoetter 2012).

4.3.2.3 Soudnictví

Soudnictví v Jižním Súdánu má velmi složitou strukturu, která se skládá z ústavně zřízených státních soudů. Nejvyšší soudní instancí je Nejvyšší soud (Luak – Mertenskoetter 2012).

4.3.2.4 Politické strany

Hlavní politickou stranou v Jižním Súdánu je SPLM. V čele stojí Salva Kiir Mayardit, který je současně prezidentem země. Druhou nejsilnější stranou je strana SPLM-DC, již lídrem je Lan Ahol. Tato strana je však v porovnání se SPLM stranou marginální (Central Intelligence Agency rok neveden).

Z výše zmíněného se dá usoudit, že Jižní Súdán si svobodně zvolil své státní zřízení, které však stále není dokonalé a je ve fázi rozpracování a prozatímních řešeních. Jižní Súdán má také díky prozatímní ústavě a prozatímní národní ústavě ustanoveny mechanismy a pravidla pro výkon veřejné moci a právní systém.

4.3.3 Znaky státnosti

Jedním ze znaků státnosti a tedy i vnitřní suverenity je území a územní celistvost. Podívejme se proto na problém hranic Jižního Súdánu. Hlavním problémem jsou hranice mezi Jižním Súdánem a Súdánem. Základem k určení hranic mezi oběma zeměmi byla Všeobecná mírová

dohoda, která definovala hranice konkrétně ve vysoce sporných oblastech. Mezi sporné oblasti patří hlavně region Abyei a Jižní Kordofán, ve kterém se nachází problémové ropné pole Heglig. Dalším regionem je Modrý Nil a ještě šest dalších oblastí. Obě země chtějí tato území ovládat, protože jsou bohatá na ropu, minerály a i na ornou půdu. Mezi oběma stranami probíhala diskuze během dubna 2012 o tom, že je potřeba stanovit pevnou hranici. Nicméně tato snaha byla přerušena, protože vypukly nepokoje v některých problémových regionech. Je nutno dodat, že Súdán i Jižní Súdán podporují v těchto regionech různé bojové skupiny. Tyto nepokoje vyvrcholily tím, že Jihosúdánská armáda zabrala ropná pole v Hegligu, která se nacházejí na území Súdánu. Po sérii jednání se však stáhla zpět (Kimenyi 2012: 7-8).

Po dubnovém neúspěšném jednání přišly obě strany se smlouvou, která se týkala hranic. Uzavřena byla 27. září 2012. Ve smlouvě byla definována takzvaná „Soft“ hranice. Ta má značit mírovou a bezpečnou hranici, na které může probíhat ekonomická aktivita, sociální interakce, a přes kterou se mohou pohybovat lidé a zboží. Oba aktéři se zavázali také k řešení jakéhokoli konfliktu v souvislosti s hranicemi. Smlouva definovala institut integrovaného přístupu ke správě hranic, jehož cílem je provádění hraničních kontrol (IBMA). Dále smlouva garantuje práva pro sezónní pohyb pastevců a jejich zvířat a záruky pro pokračování kočovného způsobu života (African Union 2012).

I přes snahu Jižního Súdánu a Súdánu stále problém hranic mezi oběma zeměmi vyřešen nebyl. Jednou z posledních aktivit o vyřešení hraničního sporu bylo neoficiální referendum obyvatel sporné oblasti Abyei, kterému dříve bylo přislíběno referendum o tom, zda se chce stát součástí Jižního Súdánu nebo Súdánu. To ale ještě neproběhlo. V neoficiálním referendu se obyvatelé Abyei 99, 9% většinou rozhodli, že chtějí být součástí Jižního Súdánu. Je však nutno dodat, že neoficiální referendum bylo organizováno etnikem Dink Ngok, které se přiklání k

Jižnímu Súdánu a proto bylo hlasování ignorováno etnikem Misseriya, které mluví arabsky a chce být součástí Súdánu. Oficiální referendum tak neproběhlo kvůli tomu, že obě strany nejsou schopny se dohodnout, kdo je oprávněn v referendu hlasovat (BBC 2013). Samotné území Jižního Súdánu vzniklo derivativně a Jižní Súdán získal území cesí. Jeho území je vymezeno hranicí, která je ale sporná, jak již bylo zmíněno výše. Hranice je vytvořena uměle. Úplnou suverenitu však Jižní Súdán na svém území nemá, protože stále nemá zcela dořešené hranice se Súdánem.

Dalším znakem státnosti je obyvatelstvo, tedy organizované společenství lidí usedlého, přirozeného a trvalého charakteru. V Jižním Súdánu žije více než 60 etnických skupin. Nejpočetnějšími etniky jsou Dinka (35, 8 %) a Nuer (15, 6 %). Mezi nimi probíhají také hlavní etnické rozpory. Vztahy mezi etniky jsou pro funkční stát klíčové. Nepřátelství mezi etniky je často díky nerovnému přístupu k politickému dění a ekonomice. Dá se tvrdit, že díky částečnému fanatismu některých etnik často spory mezi etniky vyústí až v otevřenou občanskou válku. Konflikty mezi etniky ovlivňují politické tendence, politické volby, hospodářský a sociální rozvoj a bezpečnost.

Co se týče konfliktu mezi etniky Dinka a Nuer, tak spor mezi nimi probíhal již před rokem 1956. Rozpory mezi etniky se prohloubily během súdánské občanské války i přes to, že obě etnika byla v SPLM a SPLA. Dinka a Nuer se nemohli dohodnout na tom, zda by měl být Jižní Súdán součástí Súdánu nebo by se měl stát samostatným státem. Etnikum Dinka chtělo jednotu se Súdánem a doufalo v to, že obyvatelé súdánského jihu budou mít v jednotném státě rovná práva a příležitosti. Na druhou stranu Nuer požadovali nezávislý Jižní Súdán. Konflikt mezi oběma etniky eskaloval na počátku 90. let spory, které vyvrcholily vypalováním vesnic a vražděním žen a dětí. Spor mezi Dinka a Nuer zůstal aktuální i po vyhlášení samostatného Jižního Súdánu, protože etnikum Dinka vždy mělo většinu a mělo více moci než ostatní etnika.

Etniku Nuer se nelíbí dominance Dinka na politické scéně, ani jejich ekonomická převaha. V Jižním Súdánu jsou momentálně priority centrální vlády založeny na upřednostňování zájmů SPLM/A, která se primárně skládá z kmene Dinka. Tato dominance Dinka se projevuje absencí efektivní a transparentní veřejné správy a financí, korupcí, diskriminací a marginalizací plus vyloučením menších etnických skupin z politiky. Neschopnost ke sdílení moci vedla k formování rebelských skupin jako SSLA (South Sudan Liberalirion army), South Sudan Democratic Movement / Army (SSDM/A) a National United front (NUF). Díky těmto problémům mezi etniky selhává snaha o vytvoření jihosúdánské identity (Okkeke-Uzodike – Shulika rok neuveden: 25–29).

Na základě výše zmíněného se dá soudit, že Jižní Súdán nespĺňuje další znak státnosti a to obyvatelstvo. Obyvatelstvo není jednotné, probíhají zde krvavé spory mezi etniky a jednotící ideu, která by obyvatele sjednotila, stále Jižní Súdán nenašel.

4.4 Občanská válka

V této podkapitole se budeme zabývat počínající občanskou válkou v Jižním Súdánu. Pokusíme se identifikovat, co stálo za vypuknutím násilí, jaký průběh má válka a jaké jsou snahy o řešení situace.

K současné eskalaci násilí se schylovalo již delší dobu. Od poloviny roku 2012 se rozkoly ve SPLM staly veřejnou záležitostí. Vyvrcholením rozporů uvnitř SPLM bylo to, že prezident Kiir zamítl Kabinet zvolený ve volbách v roce 2010 a některé státní guvernéry. Mezi odvolanými byl i viceprezident Riek Machar. Poté se v prosinci 2013 sešlo vedení SPLM, které přineslo napětí, jehož vyvrcholením bylo vypuknutí konfliktu mezi vojáky z etnik Dinka a Nuer, kteří proklamovali loajalitu buď prezidentovi Kiirovi (Dinka) nebo Macharovi (Nuer). Střety se poté šířily celým hlavním městem Džubou (Maru 2013).

Prezident Kiir oznámil, že za eskalací násilí je pokus o puč ze strany Machara. Je důležité vědět, že politický konflikt mezi Kiirem a Macharem v podstatě odráží etnické napětí v Jižním Súdánu. Riek Machar je Nuer a Kiir je z etnika Dinka. Machar již v minulosti měl spory s centralizovaným vedením SPLA ze strany Johna Garanga a během občanské války se spojil s vládou v Chartúmu. Byl také členem súdánské vlády. Se SPLA se Machar usmířil na počátku 21. století a po Garangově smrti se stal druhým mužem ve SPLM po Kiirovi. Po vyhlášení Jižního Súdánu se logicky stal viceprezidentem. Politický spor mezi Kiirem a Macharem ale nebyl etnického základu, důkazem je, že mnoho spojenců Machara je z jiných etnických skupin. Machar a jeho spojenci jsou proti Kiirovi, protože je Kiir údajně zkorumpovaný diktátor, který přehlíží porušování lidských práv a který upustil od ideálů boje za nezávislost (Blanchard 2014: 6–8). Jak již bylo zmíněno, spor byl původně v rámci mocenského boje uvnitř SPLM. Ovšem to, co z počátku působilo jako boj dvou mužů o moc, přerostlo k etnickým sporům a k brutalitě vůči civilistům včetně úmyslného zabíjení uvnitř kostelů a nemocnic (Crisis Group 2014).

Násilí vypuklo 15. 12. 2013. Z počátku bylo nejvíce postiženým etnikem etnikum Nuer. O den později obvinil prezident Kiir Machara z organizace státního převratu, který to z počátku odmítl, ale poté veřejně deklaroval povstání a řekl, že povstalecké skupiny jsou pod jeho velením (Blanchard 2014: 8). Z počátku měly silnější pozice povstalecké skupiny. Mezi prvními místy, které zasáhly silné boje, bylo hlavní město regionu Jonglei Bor. Region Jonglei je důležitý, protože je bohatý na ropu a hlavně je to v podstatě historicky významný bod pro etnické konflikty mezi různými etniky. V Jonglei se střetávají etnika Nuer a Murle, Murle a Dinka, Dinka a Nuer. Právě proto byl Bor mezi prvními těžce postiženými místy. Boje se během prosince rozšířily do sedmi z deseti regionů (Blanchard 2014: 7, 9). Jak již bylo zmíněno výše, z počátku měly převahu povstalecké skupiny, které během prosince obsadili region

Jonglei (Kabrhelová 2013). SPLA byla vůči povstaleckým skupinám slabším hráčem, proto musely do sporu zasáhnout ugandské jednotky, spojenečtí rebelové a místní milice. Díky nim byla SPLA schopna udržet Džubu a dobýt zpět ztracená území (Crisis Group 2014).

Pod tlakem mezinárodního společenství souhlasil prezident Kiir s okamžitým zastavením násilí a s organizací mírových dialogů (Blanchard 2014: 8). Mírové dialogy chtěly navázat povstalecké skupiny (Novotná 2014). K vyjádření vlády měl Machar skepsi, ale i přes to se oba zneprátelené tábory 31. prosince dohodly, že vyšlou své týmy do hlavního města Etiopie Addis Abbeby (Blanchard 2014: 8). Dialog, který byl zprostředkován díky různým regionálním organizacím a Mezivládním úřadem pro rozvoj (IGAD) vedl k tomu, že se strany dohodly na zastavení nepřátelských akcí. Dohoda byla ale k ničemu, protože byla okamžitě porušena a boje tak stále pokračují (Crisis Group 2014). V nedávné době povstalci dobyli centrum ropné oblasti Bentitu. Boje již stály přes 10 000 mrtvých a skoro milion vysídlených osob. Masakry civilního obyvatelstva už začínají mít genocidní rysy. Hlavním aktérem masakrů jsou Nuerové. Hlavním zdrojem násilí je takzvaná „Bílá armáda“, která se skládá z etnika Nuer a která stojí za největšími masakry (Crisis Group 2014).

Jak již bylo řečeno výše, mezinárodní společenství zareagovalo hlavním tím, že se snažilo zprostředkovat mírový dialog. Dále v Jižním Súdánu působí mírová mise OSN UNMISS, která má několik táborů pro uprchlíky. Mise OSN se stará v současné době až o 70 000 civilistů, Na základny UNMISS jsou však často organizovány ozbrojené útoky a je monitorováno zabíjení okolo základen (Crisis Group 2014). Mise UNMISS tak byla posílena ze 7 000 na 14 000 lidí včetně policistů OSN, jejichž úkolem je chránit civilní obyvatelstvo a základny (Novotná – Skalický 2014).

Řešení současné krize v Jižním Súdánu je v nedohlednu. Mírová jednání stagnují. Země potřebuje zásadní přepracování dohody o vládnutí a dohodu, která zemi přivede k udržitelnému míru (Crisis Group 2014).

5 ROPA A VZTAHY S DALŠÍMI STÁTY

5.1 Ropa

V práci bylo mnohokrát zmíněno, že ropa je pro Jižní Súdán klíčovou surovinou. V této kapitole se proto budeme zabývat otázkou ropy na území Jižního Súdánu. Budeme se zabývat počátky těžby ropy, spory Súdánu a Jižního Súdánu o naleziště ropy a situací po vyhlášení samostatného Jižního Súdánu.

Ropa je pro Jižní Súdán zcela dominantním faktorem ekonomiky. Jižní Súdán je na ropě závislejší než kterýkoliv jiný stát na světě. Pro představu, během přechodného období mezi lety 2005 a 2011 činil vývoz ropy 98 % všech příjmů do státní pokladny (Medani 2014).

Ropa byla v Súdánu objevena v roce 1978 americkou společností Chevron Oil Company, první naleziště bylo na území dnešního jihosúdánského státu Unity (Jednota) (Moro 2014). Chevron Oil však kvůli probíhající občanské válce v 80. letech Súdán opustil a své místo přenechal menším ropným společnostem, které se své příležitosti chopily v 90. letech. V roce 1995 přichází do Súdánu čínská společnost CNPC, poté malajský Petronas a nakonec indická NGCC, která se do Súdánu dostává až v roce 2003. Tyto tři společnosti v současné době dominují i třem konsorciím GNOPC, WNPO, PDOC. Z počátku těžby ropy měla i francouzská společnost Total SA své zájmy v regionu Jonglei, ale později se jich vzdala. Asijské ropné společnosti investovaly do rozvoje ropných polí, stavěly síť potrubí, rafinérií a exportních terminálů a tím umožnily velký růst ropného průmyslu. Pro představu, díky investicím se produkce ropy zvýšila z 2 000 barelů za den v roce 1993 na 490 000 barelů za den v roce 2009 (Shankleman 2011: 2–3).

Jak bylo v práci řečeno, většina ropných nalezišť se místo v Súdánu nachází v Jižním Súdánu a proto při projednávání podmínek odtržení byla ropa velmi probíraným tématem. Otázka ropy byla probírána jak před referendem o nezávislosti, tak i po referendu v roce 2011. Klíčovou otázkou jednání bylo, jak si rozdělit ropná pole u hranic. Otázkou bylo také to, zdá má být zachováno sdílení zisků, a pokud nemá, tak jakou cenu bude Jižní Súdán platit za přístup k vývoznímu potrubí a přístavům v Súdánu. Tyto otázky se do počátku referenda vyřešit nepodařilo (Shankleman 2011: 5).

Již během existence jednotného Súdánu se jih a sever nemohl dohodnout na spravedlivém rozdělení zisků z ropy. Po vyhlášení nezávislosti se situace mezi oběma státy ještě zhoršila. Hlavní otázkou bylo, jak sdílet příjmy plynoucí z ropy. Důvodem pro sdílení příjmů z ropy je to, že naleziště se sice nacházejí v Jižním Súdánu, ale potrubí, které je nutné pro export ropy, vede přes území Súdánu, a proto je nutné se dohodnout, za jakých podmínek je možné ropu přes Súdán exportovat na světové trhy. Súdán požadoval, aby byly zisky děleny spravedlivě a každý dostal polovinu. Požadavek súdánské vlády ale jihosúdánská vláda zamítla a přišla s návrhem poplatků za používání severní ropné infrastruktury. Na to chartúmská vláda zareagovala pozitivně a požadovala za jeden barel cenu 36 dolarů, na což nebyl Jižní Súdán schopen přistoupit, protože počítal s cenou, která by nepřesáhla 1 dolar. Tyto diplomatické neshody byly ještě prohlubovány různými bombovými útoky v pohraničí, které Jižní Súdán bral jako snahu Súdánu získat ropné oblasti (Moro 2014).

Rétorika Súdánu byla stále agresivnější. Jeho prezident Bašír v červnu 2011 hrozil, že Jižnímu Súdánu neumožní exportovat ropu, pokud si nebudou zisky dělit rovným dílem anebo nebudou platit za každý barel. Tato výzva opět nebyla Jihosúdánci vyslyšena a dalších sedm měsíců spolu obě strany jednaly. Jednání ale nikam nevedla a proto byla v lednu

2012 zastavena produkce ropy úplně. To vedlo k násilí a jihosúdánská armáda zabrala Heglig, což OSN odsoudila a požadovala okamžité stažení jednotek. Kromě obsazení Hegligu docházelo také k přeshraničním útokům a Súdán v odvetě za obsazení Hegligu zaútočil na region Unity (Jednota). Díky bojům byla v Hegligu zničena velká část ropných zařízení (Polochová 2012). Po nátlaku mezinárodního společenství se ale jihosúdánská armáda z Hegligu stáhla. K dohodě mezi Súdánem a Jižním Súdánem došlo v srpnu 2012, kdy se díky zprostředkovateli jihoafrickému prezidentovi Thabo Mbeki strany dohodly na přerozdělení zisků z ropy (Aktuálně 2012). Jižní Súdán se zavázal k tomu, že za každý barel zaplatí 9 – 10 dolaru a také, že zaplatí Súdánu uniklou ztrátu, která činí 3,2 miliardy dolarů. Násilí i přes tuto dohodu pokračovalo. Uzavření produkce ropy byla pro Jižní Súdán obrovská rána, která zemi dostala do krize kvůli nutným škrtnům v rozpočtu. Do řešení krize se vložila také Čína a USA, které spolupracovaly v otázce efektivního urovnání sporu s Radou bezpečnosti OSN ohledně mírového řešení konfliktu (Moro 2014).

Jednání mezi Jižním Súdánem a Súdánem skončila 27. 9. 2012 dohodou, která se kromě otázky ropy zabývala také hranicemi a podobně. Dohoda byla podepsána v Addis Abebě. Přínosem dohody bylo to, že měla přinést rychlé obnovení toku ropy. Vývoz ropy z Jižního Súdánu byl obnoven v dubnu 2013 poté, co se obě strany v březnu téhož roku dohodly, že ropa může proudit přes jejich společné hranice (Investiční Web 2013).

Během ropné krize jihosúdánští představitelé pracovali na plánech o vybudování potrubí, které by vedlo ropu do přístavů v Džibuti a Keni. V březnu 2013 se dohodli na tom, aby mezinárodní společnosti provedly studii uskutečnitelnosti výstavby ropovodu přes Etiopii do Džibutského přístavu Doraleh. Druhá studie se měla týkat ropovodu do keňského přístavu Lamu. Mezinárodní společnosti však vyjádřily skepsi k tomuto

návrhu, protože zásoby ropy v Jižním Súdánu nejsou tak velké, aby se projekt vyplatil. Proto se Jižní Súdán dohodl s Etiopií a Džibuti, že umožní Jižnímu Súdánu přepravu ropy na nákladních automobilech do Džibuti. To ale bylo také ekonomicky neefektivní. Jižní Súdán se proto nakonec dohodl se Súdánem (Mora 2014). V současné době je vyprodukovaná ropa z Jižního Súdánu exportována přes dvě hlavní potrubí, které vedou přes Súdán k exportním terminálům v přístavu Port Súdán na pobřeží Rudého moře (Shankleman 2011: 7).

Co se týče správy ropného sektoru, tak podle CPA je ropný sektor spravován Národní petrolejářskou komisí (NPC). Přejícná ústava stanovila vysokou úroveň pro správu ropného sektoru. Stanovila tři subjekty, které se mají o ropu a zisky z ní plynoucí starat. Přejícná ústava tedy zřídila Národní ropnou radu, Ministerstvo a Národní ropnou a plynovou korporaci. Dále se ústava zabývá otázkou, kam investovat příjmy z ropy, transparentností a snahou o ochranu životního prostředí. Celý ropný průmysl je v Jižním Súdánu založen na modelu sdílení produkce. To znamená, že Jižní Súdán má s ropnými společnostmi uzavřeny dlouhodobé právní smlouvy, jejichž trvání je na dobu 20 až 30 let. Ty uzavřela vláda s ropnými společnostmi nebo konsorciem ropných společností. Podle tohoto režimu jsou ropné společnosti odpovědné za financování průzkumu ložisek ropy a dalšího vývoje. Ropné společnosti a vláda sdílejí zisky z prodeje ropy (Shankleman 2011: 8–9).

Problémem také je, že vláda Jižního Súdánu neinvestuje získané peníze do potřebných věcí a peníze se nedostanou k těm, kteří je nejvíce potřebují. Místo toho, aby byly zisky investovány do rozvoje infrastruktury a veřejných služeb nebo ke zlepšení životních podmínek obyvatel, vláda investuje získané prostředky do vojenského a bezpečnostního aparátu. Například od vyhlášení nezávislosti Jižní Súdán investoval 38 % příjmů do armády a bezpečnostních složek. V porovnání s tím do infrastruktury bylo investováno pouze 10 % a do vzdělání dokonce jen 7 %. Chybou je i to,

že všechny zisky z ropy získává vláda Jižního Súdánu. T vede k obrovskému korupčnímu potenciálu, a vedení, které se skládá ze SPLM může investovat přesně tam, kam potřebuje, což znamená do armády a aparátu, který jim zajistí pocit bezpečí (Medani 2014).

5.2 Vztahy s vybranými zeměmi

5.2.1 Čína

Jižní Súdán od podpisu CPA neustále rozvíjel vztahy s Čínou. Ve spolupráci s Čínou se Jižní Súdán snažil o prosazování ekonomického partnerství. Po vyhlášení nezávislosti nabyly vztahy mezi oběma zeměmi na větším významu. Čína spolupracuje s Jižním Súdánem v řadě společně propojených oblastí, které zahrnují mezistátní vztahy, vzdělávací programy pro jihosúdánské úředníky, nebo spolupráci v oblasti lidských zdrojů. Jižní Súdán je také členem Fóra čínsko-afričské spolupráce. SPLM spolupracovala s Komunistickou stranou Číny už před rokem 2011, po vyhlášení nezávislosti se vztahy mezi oběma stranami rozšířily a prohloubily. Největším ziskem pro SPLM je to, že Komunistická strana předává SPL své bohaté zkušenosti s vládnutím a pořádá pro SPLM různá školení. Čína se také snaží najít nové způsoby, jak rozšířit jihosúdánský trh pracovních příležitostí. Snahu Číny je možné vidět na společném úsilí Jihosúdánského ministerstva financí a Čínské ambasády v Džubě na zřízení takzvaného „Čínského stolu“ a na spolupráci s bankou Exim. Avšak největším problémem Jižního Súdánu, co se týče spolupráce s Čínou je to, že Jižní Súdán nemá Číně čím ručit a proto mnoho společných projektů stále nebylo zahájeno (Large 2013: 2–3).

Co se týče ekonomické spolupráce, tak v roce 2012 Čína souhlasila s půjčkou 8 miliard dolarů pro různé rozvojové projekty. Tyto čínské peníze by měly být použity na rozvoj infrastruktury, mostů, telefonní sítě a

na rozvoj zemědělství a hydroelektrické sítě. V dohodě o půjčce se nehovořilo o plánu na vybudování nových potrubí pro export ropy. Půjčka je poskytována v průběhu dvou let, to jest mezi roky 2012 až 2014. V dohodě také stojí, že projekty budou zhotovovány čínskými firmami (BBC 2012).

Jak již bylo zmíněno výše v podkapitole o ropě, Čína je největší ropná společnost operující na území Jižního Súdánu. Během nepokojů mezi Jižním Súdánem a Súdánem měla Čína velké snahy o mírové rozhovory mezi zneprátenými stranami a byla jedním z hlavních států, které se angažovaly v dohodnutí mírových rozhovorů v Addis Abebě. Po obnovení těžby ropy v prvních deseti měsících roku 2013 vzrostla na 1,9 milionu tun vyprodukované ropy, což je dvakrát tolik co z Nigérie (Wu 2014).

5.2.2 Izrael

Jižní Súdán byl během občanské války podporován Izraelem. Po vyhlášení nezávislosti navázal Izrael s Jižním Súdánem plné diplomatické vztahy, které podporují a posilují přátelství a spolupráci mezi oběma národy (Dovere 2014; Israeli Consulatela 2011).

Jižní Súdán a Izrael také spolupracují na hospodářské úrovni, která je zaměřena na vývoj technologií, které se týkají vodní infrastruktury. Zvláště pak co se týče odsolování, zavlažování, vodní dopravy a čištění odpadních vod (Sudan Tribune 2012).

Mezi oběma zeměmi je však i spor, který se týká problému nelegálního přistěhovalectví. Během občanské války se mnoho uprchlíků dostalo z Jižního Súdánu do Izraele nelegálně a stále zde nelegálně pobývají. Cílem Izraele je proto dohoda o repatriaci uprchlíků do Jižního Súdánu s čímž Jižní Súdán souhlasil a dokonce navrhl studii na vybudování uprchlického města s asistencí Izraele (Dovere 2014).

5.2.3 Keňa

Jižní Súdán má vřelé vztahy i s Keňou, které jsou založeny na mnoha faktorech, jako jsou kulturní, sociální a ekonomické vazby. Významná část súdánské populace má vazby na několik keňských komunit a sdílí spolu jazyky i kulturu. Vazby mají dlouhodobé trvání, které sahá až do historie Súdánu. Jihosúdánci získávají z Keni keňské investice, keňské firmy naopak expandují do Jižního Súdánu a poskytují Jihosúdáncům odborné znalosti a pracovní místa (CMI rok neuveden).

6 ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem se zabýval novým státem na mapě Afriky Jižním Súdánem. Cílem této práce bylo analyzovat okolnosti vzniku Jižního Súdánu a snaha o zodpovězení otázky, zda je Jižní Súdán státem suverénním či nikoliv. Dále jsem rozebíral důvody získání nezávislosti a příčiny a průběh nedávných konfliktů na území Jižního Súdánu.

V první části práce byla stanovena teorie, která řešila vývoj konceptu suverenity, teorii suverenity, suverenitu optikou mezinárodního práva a kritéria státnosti. Tato část práce sloužila jako teoretické východisko pro některé další části práce.

Spory mezi obyvateli Jižního Súdánu a Súdánu mají hluboké historické kořeny, které mají počátek ve střetech mezi arabsko-muslimskými nájezdníky ze severu a nilotskými obyvateli z jihu Súdánu. Ty se odrazily ve formování samostatného Súdánu. Jih Súdánu byl vždy opomíjen. Během anglo-egyptského kondominia byla vůči jihu Súdánu uplatňována takzvaná „jižní politika“, která dávala Jižnímu Súdánu právo na správu vlastních záležitostí podle místního práva a zvyklostí. To, že je jih Súdánu marginalizován a diskriminován bylo poprvé řešeno až na konferenci v Džubě v roce 1947. Ta přinesla jihu částečnou participaci na společném parlamentu. Po vyhlášení nezávislosti byl opět jih Súdánu na okraji zájmu. Otázka jižního Súdánu nebyla řešena v ústavě z roku 1948 a ani jeho statut nebyl vymezen novým Zákonodárným shromážděním, ve kterém měl jih jen 13 poslanců. Sever se snažil jih arabizovat a islamizovat, dosazoval do jižních institucí severní úředníky, uzákonil arabštinu jako národní jazyk celého Súdánu a islám zavedl jako povinný předmět. Požadavek jihu na federalizaci země nebyl vyslyšen, což vedlo k první občanské válce. I během občanské války vláda ignorovala požadavky jihu na autonomii a dále připravovala ústavu pro arabsko-islámský Súdán s arabštinou a právem šaría. Občanská válka také vedla

k tomu, že jižní opozice se začala sdružovat do různých politických uskupení. Tak vzniklo také SPLM. Po první občanské válci si jih Súdánu vydobyl částečnou regionální autonomii, která ale byla porušována a následnou vzpourou vojáků v Boru vypukla druhá občanská válka. Seveřané opět měli snahu o zavedení práva šaría na území jižního Súdánu. Po státním převratu, kdy byl svržen Nimajrí, začala snaha o mír Machakos protokolem, ve kterém vláda Súdánu uznala, že na jihu je jiná kultura, etnika, náboženství a jazyky a jih začal být chápán jako rovný partner s plnými právy na sebeurčení. Jednání po Machakos protokolu vyvrcholila Všeobecnou mírovou dohodou, která ukončila dvacet dva let trvající občanskou válku a zavedla přechodné šestileté období, které vyvrcholilo referendem o samostatnosti.

Během přechodného období bylo hlavním úkolem organizace referenda a voleb. Překážkou k uspořádání referenda a voleb bylo provedení sčítání lidu, které budilo kontroverze, protože jak sever, tak jih měly jiný názor na výsledky sčítání. Avšak volby nakonec proběhly. Jih Súdánu měl své zástupce v národním parlamentu a také ve svém autonomním parlamentu. Pro referendu jako právní základ posloužila Všeobecná mírová dohoda, která ustanovila všeobecný právní rámec. Referendum, které začalo dne 9. 1. 2011, proběhlo překvapivě bez vypuknutí násilností a 4 miliony voličů byli 98, 83 % pro samostatnost. Oficiálně vznikl Jižní Súdán 9. 7. 2011.

Jižní Súdán získal vnější suverenitu okamžitě po vyhlášení nezávislosti, kdy byl postupně uznáván ostatními státy světa jako například Súdánem, Egyptem, USA a Ruskem. Také po vyhlášení nezávislosti vstoupil do OSN a Africké unie, čímž dal najevo, že je právoplatným a rovným partnerem ostatních států a demonstroval tím svoji vnější suverenitu.

Jedním ze znaků vnitřní suverenity je schopnost státu svobodně si určit své státní zřízení, což Jižní Súdán zvládl na základě Prozatímní ústavy z roku 2005 a souběžně na základě Prozatímní národní ústavy. Ideální model fungování státu však Jižní Súdán stále hledá. Mimo jiné, Jižní Súdán si také svobodně zvolil své státní zřízení.

V další části byly rozebrány znaky státnosti. Území Jižního Súdánu není stále celistvé, protože mezi Jižním Súdánem a Súdánem leží sporné oblasti jako region Abyei, Jižní Kordofán, Modrý Nil a další, která chtějí oba Súdány ovládat z důvodu bohatých nalezišť ropy. I přes všechny snahy o demarkaci hranic problém stále nebyl vyřešen a proto Jižní Súdán částečně postrádá jeden ze znaků státnosti. Co se týče území dále, tak je hranice vytvořena uměle, Jižní Súdán území získal cesí a derivativně. Znakem státnosti je také obyvatelstvo, které v případě Jižního Súdánu není jednotné, protože zde existuje mnoho etnických skupin, které k sobě chovají nepřátelství, To v podstatě vyvrcholilo vypuknutím občanské války, proto se dá tvrdit, že Jižní Súdán postrádá i další znak státnosti a to obyvatelstvo. Občanská válka, která začala sporem mezi prezidentem Kiirem a Macharem, odráží etnické napětí v Jižním Súdánu. Násilí se šíří hlavně mezi etniky Dinka a Nuer a začíná mít až genocidní rysy. Mezinárodní společenství se snaží o mírové řešení sporu, ale ochota obou stran k řešení zatím není a válka tak pokračuje.

V poslední kapitole byla řešena otázka ropy a vztahů s dalšími státy. Ropa je pro Jižní Súdán klíčová surovina, což dokázala stagnace ropného průmyslu během krize v roce 2012, kdy se Jižní Súdán se Súdánem nedohodl na podmínkách transportu ropy a těžba tak byla zastavena. Jižní Súdán následně postihla ekonomická stagnace. Hlavním hráčem na jihosúdánském ropném trhu je Čína, v menší míře Malajsie a Indie. S Čínou také Jižní Súdán udržuje dobré vztahy, které jsou založeny na čínských investicích do Jižního Súdánu. Dobré vztahy má Jižní Súdán tak s Keňou.

Jižní Súdán sice vnější suverenitu získal, ale o vnitřní suverenitě se zatím mluvit nedá. Země nemá dořešené území, obyvatelstvo není jednotné a na území probíhá mezi etniky válka, kterou není jihosúdánská vláda schopna ukončit. Budoucí vývoj v Jižním Súdánu nepovede k mírovému řešení, pokud se etnika nedohodnou na spravedlivém rozdělení zisků z ropy, funkcí ve vládě apod. Pokud Jižní Súdán toto nevyřeší, může se s největší pravděpodobností stát to, že se z Jižního Súdánu stane rozpadlý stát, který bude zmítán občanskou válkou a nekonečnými spory o moc.

7 ZDROJE

Odborná literatura

African Union (2012). *Summary of Agreements Sudan and South Sudan* (dostupné na: <http://sites.tufts.edu/reinventingpeace/files/2012/10/Sudan-South-Sudan-Agreements-1.03.10.12-PO.pdf>, 1. 4. 2014).

Blanchard, Lauren P. (2014). The Crisis in South Sudan. *Congressional Research Service* (dostupné na: <https://www.fas.org/sgp/crs/row/R43344.pdf>, 4. 4. 2014), s. 1–19.

Čepelka, Čestmír – Šturma, Pavel (2008). *Mezinárodní právo veřejné* (Praha: C. H. Beck).

Fearon, James – Laitin, David (rok neuveden). *Sudan* (Stanford University). Dostupné na: <http://www.stanford.edu/group/ethnic/Random%20Narratives/SudanRN1.2.pdf>.

Holländer, Pavel (2009). *Základy všeobecné státovědy* (Plzeň: Aleš Čeněk).

Kimenyi, Mwangi S. (2012). Future Engagement between South Sudan and the Republic of Sudan. In: The Brookings Africa Growth Initiative, *South Sudan: One Year after Independence* (Washington: Brookings), s. 7–10.

Klíma, Jan (2012). *Dějiny Afriky* (Praha: Nakladatelství Lidové noviny).

Königová, Lucie (2001). Teorie státní suverenity a praxe intervence. *Mezinárodní vztahy* 3 (36), s. 41–58.

Krejčí, Oskar (2001). *Mezinárodní politika* (Praha: EKOPRES).

Lacina, Karel a kol. (1987). *Nejnovější dějiny Afriky* (Praha: Nakladatelství Svoboda).

Olaizola, Mariana (rok neveden). *Secession, Statehood, and Recognition: Normative Bases for International Law* (Princeton University). Dostupné na: http://psujia.files.wordpress.com/2012/04/secession_final.pdf.

Potočný, Miroslav – Ondřej, Jan (2011). *Mezinárodní právo veřejné. Zvláštní část, 6. vydání* (Praha: C. H. Beck).

Salman, Salman (2013). South Sudan Road to Independence: Broken Promises and Lost Opportunities. *Global Business & Development Law Journal* ročník neveden (26), s. 344–410.

Shankleman, Jill (2011). *Oil and State Building in South Sudan* (Washington D. C. : United States Institute of Peace).

Shulika, Lukong S. – Okkeke-Uzodike, Nwabufo (rok neveden). Inter-Ethnic Conflict in South Sudan: A Challenge to Peace. *Conflict Trends* (dostupné na: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://mercury.ethz.ch/serviceengine/Files/ISSN/172684/ichaptersection_singledocument/19f8baa3-d100-4823-9956-dd54cfbde78c/en/4.pdf, 1. 4. 2014), s. 24 –30.

Sorensen, Georg (2005). *Stát a mezinárodní vztahy* (Praha: Portál).

The Carter Center (2011). *Observing The 2011 Referendum On The Self-Determination Of Southern Sudan* (Atlanta: The Carter Center).

Tomoszek, Maxim (2011). Suverenita státu. In: Klíma, Karel a kol., *Státověda* (Plzeň: Aleš Čeněk), s. 91–96.

Tomšová, Ema (2011). Pojmové znaky státu. In: Klíma, Karel a kol., *Státověda* (Plzeň: Aleš Čeněk), s. 74–82.

Waisová, Šárka (2009). *Úvod do studia mezinárodních vztahů* (Plzeň: Aleš Čeněk).

Záhořík, Jan (2012). *Ohniska napětí v postkoloniální Africe* (Praha: Nakladatelství Karolinum).

Internetové zdroje

Aktuálně (2012). *Súdán se s Jižním Súdánem dohodl na příjmech z ropy*. 4. 8. 2012 (<http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/sudan-se-s-jiznim-sudanem-dohodl-na-prijmech-z-ropy/r~i:article:753554/>, 8. 4. 2014).

BBC (2011a). *South Sudan's referendum vote reaches 60%, says SPLM*. 4. 3. 2011 (<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-12170235>, 26. 3. 2014).

BBC (2011b). *South Sudan backs independence-results*. 7. 2. 2011 (<http://www.bbc.com/news/world-africa-12379431>, 27. 3. 2014).

BBC (2012). *South Sudan 'agrees \$8bn deal with China'*. 28. 4. 2012 (<http://www.bbc.com/news/world-africa-17883321>, 9. 4. 2014).

BBC (2013). *Abyei opts to join South Sudan in unofficial referendum*. 31. 10. 2013 (<http://www.bbc.com/news/world-africa-24761524>, 1. 4. 2014).

Central Intelligence Agency (rok neuveden). *Political Parties and Leaders* (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2118.html>, 30. 3. 2014).

CMI (rok neuveden). *South Sudan and Kenya: The Relationships* (<http://www.cmi.no/sudan/resources.cfm?id=1163-south-sudan-and-kenya-the-relationships>, 16. 4. 2014).

CNN (2011). *South Sudan admitted to African Union as 54th member*. 29. 7. 2011 (<http://edition.cnn.com/2011/WORLD/africa/07/29/south.sudan.africa/>, 30. 3. 2014).

CNN (2014). *South Sudan Fast Facts*. 21. 4. 2014 (<http://edition.cnn.com/2013/07/10/world/africa/south-sudan-fast-facts/index.html>, 27. 3. 2014).

Conciliation Resources (2006). *A summary of the Comprehensive Peace Agreement* (<http://www.c-r.org/accord-article/summary-comprehensive-peace-agreement>, 19. 3. 2014).

Crisis Group (2014). *South Sudan: A Civil War By Any Other Name*. 10. 4. 2014 (<http://www.crisisgroup.org/en/regions/africa/horn-of-africa/south-sudan/217-south-sudan-a-civil-war-by-any-other-name.aspx>, 4. 4. 2014).

Dovere, Maxine (2011). South Sudan, Israel Establish Strong Alliance. *Algemeiner*. 27. 12. 2011 (<http://www.algemeiner.com/2011/12/27/south-sudan-israel-establish-strong-alliance/>, 15. 4. 2014).

Gurtong (2014). *South Sudan Independence Referendum 2011* (<http://www.gurtong.net/Referendum/tabid/440/Default.aspx>, 18. 3. 2014).

China Daily (2011). *South Sudan referendum starts*. 9. 1. 2011 (http://www.chinadaily.com.cn/world/2011-01/09/content_11814668.htm, 25. 3. 2014).

Investiční Web (2013). *Jižní Súdán obnovil export ropy*. 7. 5. 2013 (<http://www.investicniweb.cz/zpravy-z-trhu/2013/5/7/jizni-sudan-obnovil-export-ropy/>, 8. 4. 2013).

Israeli Consulatela (2011). *Israel and South Sudan Establish Diplomatic Relations* (<http://www.israeliconsulatela.org/index.php/he/ministry-of-foreign-affairs/news-updates/item/israel-and-south-sudan-establish-diplomatic-relations>, 13. 4. 2014).

Kabrhelová, Lenka (2013). V Jižním Súdánu se vyostřuje situace. Před násilím prchají tisíce lidí. *Český rozhlas*. 23. 12. 2013 (http://www.rozhlas.cz/zpravy/afrika/_zprava/1295833, 5. 4. 2014).

Large, Daniel (2013). China-South Sudan: Governance on Emerging Relations. *South African Institute of International Affairs*. Listopad 2013 (<http://www.saiia.org.za/policy-briefings/governance-in-emerging-relations>, 9. 4. 2014).

Maru Mehari T. (2013). The real reasons behind South Sudan crises. *Al Jazeera*. 27. 12. 2013 (<http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/12/real-reasons-behind-south-sudan-crisis-2013122784119779562.html>, 1. 4. 2014).

Medani, Khalid M. (2014). South Sudan is divided by the spoils of oil, not ethnicity. *The Guardian*. 14. 1. 2014 (<http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/jan/14/south-sudan-divided-oil-ethnicity-violence>, 7. 4. 2014).

Mertenskoetter, Paul – Luak, Dong S. (2012). An Overview of the Legal System and Legal Research in the Republic of South Sudan. *GlobaLex*. Listopad 2012 (http://www.nyulawglobal.org/globalex/South_Sudan.htm, 30. 3. 2014).

Moro, Leben M. (2014). Still Waiting for the Bonanza: The Oil Bussiness in South Sudan after 2005. *ISN*. 21. 3. 2014 (<http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Articles/Detail/?lng=en&id=177799>, 7. 4. 2014).

Novotná, Petra – Skalický, Matěj (2013). Násilnosti v Jižním Súdánu přiměly OSN k posílení mise. Pan Ki-Mun vyzval k míru. *Český rozhlas*. 25. 12. 2013 (http://www.rozhlas.cz/zpravy/afrika/_zprava/1296364, 7. 4. 2014).

Novotná, Petra (2014). V Jižním Súdánu svítá naděje na řešení konfliktu, znesvářené strany chtějí vyjednávat. *Český rozhlas*. 1. 1. 2014 (http://www.rozhlas.cz/zpravy/afrika/_zprava/1298085, 5. 4. 2014).

Polochová, Iveta (2012). Súdánem opět duní válečné bubny. Jih bojuje se severem o ropu a hranice. *iDnes*. 25. 4. 2011 (http://zpravy.idnes.cz/sudan-se-riti-do-valky-0u5-/zahranicni.aspx?c=A120424_163253_zahranicni_ipl, 8. 4. 2014).

RT (2011). *South Sudan gets international recognition*. 10. 7. 2011 (<http://rt.com/news/sudan-independence-cooperation-russia/>, 28. 3. 2014).

Smith, David (2011). Sudan referendum result confirmed. *The Guardian*. 7. 2. 2011 (<http://www.theguardian.com/world/2011/feb/07/sudan-referendum-result-confirmed>, 27. 3. 2014).

Sudan Tribune (2012). *South Sudan signs economic agreement with Israel on "water, technology"*. 27. 7. 2012 (<http://www.sudantribune.com/spip.php?article43376>, 15. 4. 2014).

The Journal of Turkish Weekly (2014). *South Sudan says no interest to join Arab League*. 28. 3. 2014 (<http://www.turkishweekly.net/news/164990/s-sudan-says-no-interest-to-join-arab-league.html>, 30. 3. 2014).

UN (2011). *UN welcomes South Sudan as 193rd Member State*. 14. 7. 2011 (http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=39034&Cr=South+Sudan&Cr1=#.U16l5PI_tyU, 30. 3. 2014).

UN Peacemaker (2012). *Machakos Protocol*. 20. 7. 2002 (<http://peacemaker.un.org/sudan-machakos-protocol2002>, 12. 3. 2014).

United Nations Mission In Sudan (2010). *The Southern Sudan Referendum Act*. 26. 10. 2010 (dostupné na: <http://unmis.unmissions.org/Portals/UNMIS/Referendum/The%20Southern%20Sudan%20Referendum%20Act%20FAQ.pdf>, 18. 3. 2014).

Vuni, Isaac (2007). Road to 2011 referendum is full of obstacles – South Sudan's Kiir. *Sudan Tribune*. 12. 7. 2007 (<http://www.sudantribune.com/spip.php?article22813>, 19. 3. 2014).

Wu, Yuwen (2014). China's oil fears over South Sudan fighting. *BBC*. 8. 1. 2014 (<http://www.bbc.com/news/world-africa-25654155>, 12. 4. 2014).

8 RESUMÉ

This paper deals with a new state on the map of Africa which is South Sudan. In the first part there is a theoretical background of thesis which deals with sovereignty. There is described a definition of concept of sovereignty. This part also deals with development of sovereignty and then, it expresses sovereignty from the point of view of international law and criteria of statehood.

The second part is about history of Sudan. It describes the roots of a conflict between Sudan and South Sudan and the impact of British administration on the southern Sudan and also declaration of independence of Sudan. Then there is a description of first Sudanese civil war and the reasons why southern Sudan wanted to fight. There is also a description of second Sudanese civil war and peace talks between Sudan and South Sudan which led to Comprehensive Peace Agreement. Comprehensive Peace Agreement settled interim period and a promise of referendum of independence to South Sudan. Also it gave equal rights for ethnics in Sudan.

The third chapter deals with interim period, election and declaring of South Sudan. It contains also application of theory from first chapter on new state South Sudan. This chapter is also about civil war in South Sudan.

The final chapter is about the most important material which is oil. The oil is very important for South Sudan. South Sudan and Sudan are still fighting for oil fields and profits from oil. In the end of thesis there is analysis of South Sudan and China relations because China is one of the biggest South Sudan partners. There are also described relations with Israel and Kenya.